

Helse- og omsorgs departementet

Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler: EB/ LF
Vår ref: 314936

Vår dato: 10.08.2012

Deres ref.:
201201023-/INJ
Medlemsnr.:

Høringsvar NOU 2011:17 Når sant skal sies om pårørendeomsorg – Fra usynlig til verdsatt og inkludert

Det vises til høringsbrev av 06.03. 2012 og Norsk Sykepleierforbund, NSF, avgir herved høringsvar.

Stortingsmeldingen om fremtidens omsorgstjenester, St.meld. nr 25 2005-2006: Mestring, muligheter og mening, legger til grunn at vi skal videreutvikle ordninger som gjør det enklere å kombinere yrkesaktivitet med omsorg for barn og pleietrengende voksne og eldre. Det er derfor nødvendig å vurdere hvilke utfordringer omsorgslønsordningen står overfor i en situasjon der pårørendes omsorgsinnsats er en viktig ressurs samtidig som at samfunnet har behov for tilgang på arbeidskraft.

Valg av fremtidige ytelser vil måtte forene hensyn til sentrale utfordringer i dagens og framtidens omsorgsbehov slik disse er beskrevet i meldingen, herunder særlig mangel på arbeidskraft, behov for omsorgsinnsats fra pårørende og muligheten for pårørende til å kombinere omsorg og yrkesaktivitet. I den grad kompensasjon for omsorgsoppgaver utført av personer i yrkesaktiv alder medfører en reduksjon i tilgangen til arbeidskraft, vil disse hensynene måtte balanseres.

I NOU 2011:17 har utvalget utredet ulike modeller for ytelser til pårørende som yter omfattende pleie og omsorg som kommunen ellers plikter å tilby, jf. mandatet, og legger frem et anbefalt forslag i tre punkter. Anbefalt modell berører både pleiepengeordningen og hjelpestøtaden i folketrygdloven, omsorgslønsordningen i den kommunale helse- og omsorgstjenesteloven og samarbeidet mellom kommunen og de som yter og mottar tjenestene. Bevilgninger i dagens ordninger foreslås med bakgrunn i dette, omfordelt.

Etter en samlet vurdering anser NSF den *anbefalte* modellen til å være den som best svarer opp mandatet når det gjelder formålet, problembeskrivelsen, den nærmere konkretisering av mandatet og sentrale hensyn som utvalget er bedt om å ivareta, jf. kapittel 12, Utvalgets anbefaling og alternative modeller.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt, 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@sykepleierforbundet.no

www.sykepleierforbundet.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com

NSF deler også utvalgets oppfatning om at denne modellen genererer behov for en styrket kommuneøkonomi, i alle fall på kort sikt.

Det er etter NSF's vurdering også denne modellen som best treffer intensjonene i NOU 2011: 11 Innovasjon i omsorg, om en ny og moderne pårørendepolitikk. Under punkt 2 Perspektiv og sammendrag, 2.2.3 *En moderne pårørendepolitikk*, heter det blant annet følgende:

Framtidas knapphet på både frivillige omsorgsyttere og arbeidskraft, forutsetter at det blir mulig å kombinere arbeid og omsorg på en annen og mer fleksibel måte enn i dag. En ny politikk for de nærmeste må først og fremst synliggjøre og verdsette den innsats familie, venner og naboer yter. Dernest må den løse opp den tidsklemma mange står i, gjennom større fleksibilitet i arbeidslivet, og lette omsorgsbyrden gjennom et tett samspill med de kommunale omsorgstjenestene.

Utvalget foreslo på den bakgrunn en ny pårørendepolitikk med 6 fortegn:

- Synliggjøring, Likestilling, Flexibilitet, Veiledning, Avlastning, Verdsetting.

En samlet og mer helhetlig pårørendepolitikk sørger for nye rettigheter og velferdsordninger med:

- *Opplæring, støtte og veiledning til pårørende.*
- *Avlastning til de som bærer tunge omsorgsbyrder.*
- *Økonomisk trygghet slik at de ikke i tillegg blir sittende i en vanskelig økonomisk situasjon.*
- *Nødvendig permisjon slik at de ikke mister rett til arbeid eller må sykmeldes for å kunne ta seg av sine nærmeste.*

Kilde: NOU 2011: 11.

Det vises for øvrig til NSF's høringsinnspill til NOU 2011: 11. Her gjengis kun NSF's kommentarer til punktet om *Næromsorg*:

Næromsorg – den andre samhandlingsreformen (kap. 5)

Mange av fremtidens pasienter i kommunene kommer til å være sterkt hjelpetrequende med begrenset mulighet for egen deltakelse ved brukerstyring. Organisering av omsorgstjenestene inn mot familie og nærmiljø er positivt ved å se pårørende som ressurs, men det er samtidig nødvendig å se begrensningene i at mange pårørende fortsatt er yrkesaktive og inngår i en arbeidsstyrke samfunnet trenger. Videre har en del hjelpetrequende ikke pårørende som er i stand til å bistå i omsorgen. Spørsmålet er også hvem som skal bedømme hvor mye de pårørende kan og skal bidra i omsorgsarbeidet, og over et hvor langt tidsperspektiv. Det må fortsatt være en samfunnsoppgave å sikre alle et verdig tilbud.

Utvalgets rapport legger vekt på likestilling. Det er fortsatt mange kvinner som påtar seg krevende og nødvendige omsorgsoppgaver. Det må legges vekt på et realistisk samarbeid med pårørende som ivaretar både pasient og pårørende, og fortsatt bygge opp under likestillingsprinsippet uten å pålegge kvinner urimelig store omsorgsoppgaver.

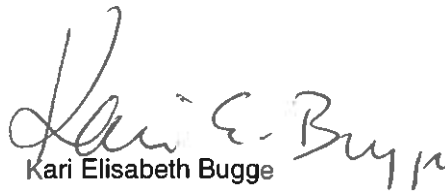
Særlige utfordringer

Erfaringer med dagens omsorgslønsordning synliggjør dilemma omkring familieomsorg versus offentlige tjenester, spørsmål om likestilling mellom kjønnene og kvinners situasjon på

arbeidsmarkedet. NSF merker seg at utvalget er tydelig på at det er flest kvinner som er omsorgsgivere med den helserisiko det innebærer, og at det er kvinner som faller ut av arbeidslivet helt eller delvis jf. kapittel 11 s. 85. Disse utfordringene må følges nøye gjennom forskningsprogram, særlig hva gjelder mulige utilsiktede implikasjoner/konsekvenser for likestilling mellom kjønnene og kvinners situasjon på arbeidsmarkedet.

Med vennlig hilsen

Eli Guhhild By
Forbundsleder

Kari Elisabeth Bugge
Fagsjef

Kopi:

